

ἀλεχτόριον τό, Πόντ. (Οἶν.) ἀλεχτόρι Πόντ. (Ἀμισ. Οἶν.) ἀλαχτόριον Πόντ. (Κερασ. Οἶν.) ἀλαχτόρι Πόντ. (Ἀμισ. Οἶν. Σινώπ. κ. ἄ.) ἄλεχτορι Καππ. ἄλαχτορι Καππ. (Ἀραβ. Φάρασ.) ἄλαχτορε Καππ. (Φάρασ.)

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀλεχτόριον. Πβ. Θεοφάν. 437, 13 (ἔκδ. Βόννης) «εὗρηκεν τὴν δαμαλίδαν ἀπαλὴν καὶ ὥς-οὐ καὶνὸν ἀλεχτόριον ταύτη πεπῆδηκεν».

ἄλεχτορας, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Παλληκάρικο ἀλαχτόρι Ἀμισ. Γ' ἀλαχτορίου γούλα. Πίριμι ἄλῃση τό ἄλαχτορι (πρίν λαλῇση) Καππ. Δεβόβου ἄλαχτορε (διαβόλου ἀλεχτόρι. Οὕτω λέγεται διὰ τὴν πανουργίαν τοῦ τὸ πτηνὸν τὸ καλούμενον συνήθως παγοντζῖνα ἢ καλημάννα) Φάρασ. || Μεταφ. ἄνθρωπος μεγαλόσωμος Σινώπ. Ἡ λ. καὶ ὥς τοπων. ΑΒαλαωρ. Ἔργα 3,362.

ἀλεχτορίσα ἡ, ἀμάρτ. ἀλαχτορίσα Πόντ. (Οἶν.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀλεχτόριον.

Μικρὸς ἀλέκτωρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀλεχτοράκι.

ἀλεχτορόφωνα τά, ἀμάρτ. ἀλαχτορόφωνα Πόντ. (Ἀμισ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀλεχτόριον καὶ φωνή.

Ἀλεκτοροφωνία.

ἄλεχτος ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. ἄλεκτος.

1) Ὁ μὴ λεχθεὶς, ἄρρητος 2) Ἀπόρρητος, μυστικός.

ἀλήθεια ἡ, κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Κερασ. Οἶν.) Τσακων. ἀλήθεια κοιν. ἀλήθᾶ Πόντ. (Ὁφ. Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) ἀλήθειγα Πόντ. (Κερασ.) ἀλήσεια Ἀπουλ. (Καλημ. Κοριλ.) Καππ. (Σίλ.) ἀλήσεια Κάλυμν. ἀλήτσα Κάλυμν. Πάτμ. ἀλήθεια Κύπρ. Μεγίστ. Χίος ἀλήσκα Χίος (Πυργ.) ἀλήσεια Ἀπουλ. ἀλήσεια Καππ. (Ἀραβάν.) ἀλήθεια Πόντ. (Κερασ.) ἀληθείγα Πόντ. (Κερασ.) ἀλ'θειᾶ Πάρ. (Λεῦκ.) ἀλήθειο τό, Κεφαλλ. —ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,66 ἀλήσειο Ἀπουλ. (Καλημ.) Πληθ. ἀλήθεια τά, Καππ. Μακεδ. Μεγίστ. ἀλήθᾶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀλήθεια. Διὰ τὸ σ ἀντὶ θ ἐν τῷ τύπ. ἀλήσεια πβ. ὄρνιθα-ὄρνισα, σπαθὶ-σπασί, ἡθελα-ἡσελα, διὰ δὲ τοὺς τύπ. ἀλήτσεια, ἀλήτσα πβ. θειὰ-τσα, βαθεῖα-βατσά, περὶ ὧν ἰδ. ΧΠαντελίδ. Φωνητ. 8. Διὰ τὸν τονισμόν τοῦ ἀλήθῃς ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,104. Διὰ τὸ οὐδ. ἀλήθειο πβ. τὰ ὅμοια συμπάθεια-συμπάθειο, συνήθεια-συνήθειο κττ., περὶ ὧν ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,65 κέξ. Ὁ πληθ. τὰ ἀλήθεια κατὰ τὸ ἀντίθ. τὰ ψέματα.

1) Ἡ πραγματικότης, τὸ ἀντίθετον τοῦ ψεύδους ἢ τοῦ φαινομενικοῦ κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ. Κοριλ. κ. ἄ.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Καππ. (Ἀραβάν. Σίλ.) Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) Τσακων.: Ἀυτὴ εἶναι ἡ καθαρὰ ἀλήθεια. Λέγω τὴν ἀλήθεια. Νὰ ποῦμε καὶ τὴ μαύρη ἀλήθεια, δὲν ἔχει καὶ πολὺ ἄδικο. Θὰ σοῦ πῶ ὅλη τὴν ἀλήθεια. (πβ. Ὁμ. λ 507 «πᾶσαν ἀληθείην μυθήσομαι») κοιν. Ἀς φήκουμε τὰ ψέματα νὰ πιάσουμε τ' ἀλήθεια Μεγίστ. Τὰ ψέματα ἐκόπαν κι ἀτώρα τ' ἀλήθᾶ (τὰ ψ. ἐτελείωσαν καὶ τώρα θὰ εἴπωμεν τὰ ἀληθινὰ πράγματα) Τραπ. Χαλδ. Ἀλήθειο εἶναι πῶς ἦρθε; ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,66 Ἐν ἀλήσειο Καλημ. || Φρ. Μὰ τὴν ἀλήθεια! (ὄρκος) Μὰ τὴν ἀλήθεια τοῦ

Θεοῦ! κοιν. Μὰ τὴν ἀγία ἀλήθεια Κεφαλλ. Ὁ τὴν ἀλήθεια μου! Πελοπν. (Λακων.) Δὲ χρουστάει ποτε ἀλήθεια αὐτὸς (πάντοτε ψεύδεται) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Γεῖά σου κι ἀλήθεια λέγω! (λέγεται ὅταν παρνισθῇ τις ὁμιλοῦντος ἐτέρου, τὸ ὅποιον ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων θεωρεῖται ὡς καλὸς οἰωνός. Πβ. Ξενοφ. Ἀνάβ. 3,2,9) Κύθν. κ. ἄ. Ἡτον ἀλήθεια του (ἦτο ἀλήθεια τὸ λεγόμενον ὑπ' αὐτοῦ) Κύπρ. Ἀλήθεια σου (ἀληθῆ λέγεις) Κίμωλ. Σίφν. Ἡ λ. εἰς πολλὰς ἐμπροθέτους φρ. ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ ἐπίρρ. ἀληθῶς: Στὴν ἀλήθεια (πβ. μεταγν. «εἰς ἀλήθειαν») σύνηθ. Ἀπ' ἀλήθεια πολλαχ. Ἀλήθεια κι ἀπ' ἀλήθεια πολλαχ. Ἰπ' ἀλήθεια Μακεδ. (Βελβ.) Μὲ τὴν ἀλήθεια (πβ. ἀρχ. «μετ' ἀληθείας») Κεφαλλ. Μὲ τὴν ἀλήθεια Ἀπουλ. Μὲ τὸ ἀλήθειες Κεφαλλ. Μὲ τ' ἀλήθεια Μακεδ. Ἐπ' ἀληθείας (ἢ χρῆσις καὶ ἀρχ.) Κερασ. Ἰπ' ἀλήθκειας Κύπρ. Ἐν ἀληθείας Κερασ. Γι' ἀλήθεια Εὐβ. (Κύμ.) Ἀσ' ὁ ἀλήθεια Καππ. Γιὰ γιγλήσεια (παρατηρητέον τὴν ἐπανάληψιν τῆς προθ.) Καλημ. Τσ' ἀλήθειας Θεσσ. || Γνωμ. Ἡ ἀλήθεια δὲν κρύβεται (πβ. τὸ ἀρχ. «ἀδύνατον τάληθες λαθεῖν») σύνηθ. Ἡ ἀλήθεια εἶναι μαλῶτρα (ἦτοι προκαλεῖ ἐριδας, διότι ὁ λέγων τὴν ἀλήθειαν δυσαρρεστεῖ) Ἡπ. Κάμπ. Ἰων. (Κρήν.) Κρήτ. Πελοπν. (Κυνουρ.) Μύκ. Πάρ. Φολέγ. κ. ἄ. Ἡ ἀλήθεια βασιλεύει Κερασ. Τὸ νόμα φύγεται κ' ἡ ἀλήθεια ἀθεῖ Κρήτ. Ἡ ἀλήθεια συντυχάνει μανεδῇ της Κύπρ. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὁ Θεὸς Ἰόνιοι Νῆσ. Ἡ ἀλήθεια εἶναι μία (πβ. ἀρχ. «ἀπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ») Πελοπν.

2) Ἐπιρρηματ., ἀληθῶς, ἀψευδῶς (πβ. Κορ. Ἀτ. 4,8) κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.): Ἀλήθεια λέγουν πῶς εἶναι ἔτσι -πῶς ἔφυγε-πῶς ἦρθε κττ. Τὸν εἶδα.—Ἀλήθεια; Πένυχα στὴ δουλειά μου.—Ἀλήθεια; Τί ὠραῖο πρᾶγμα ποῦ εἶναι, ἀλήθεια! Γιατί, ἀλήθεια, δὲν ἦρθες; Ἀλήθεια, τί σοῦ εἶπε-τί ἔλεγε χθὲς βράδυ κττ. Ἀλήθεια, δὲ μοῦ λές κττ. (ὅταν θέλωμεν νὰ διακόψωμεν τὸν λόγον καὶ νὰ μεταβῶμεν εἰς ἄλλον) κοιν. Ἀλήθεια κι ἀλήθεια, μ' ἔβρισε τόσες φορὲς καὶ δὲ σ' ὠμίλησα, πές μου, ἔχουμε τίποτε νὰ μοιράσουμε; Κεφαλλ.

ἀληθεύω σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. κ. ἄ.) ἀληθεύω Κρήτ. Μεγίστ. Χίος ἀλητεύω Κύπρ. ἀλ'θεύω βόρ. ἰδιώμ. ἀλητέγγον Τσακων.

Τὸ ἀρχ. ἀλητεύω.

1) Λέγω τὴν ἀλήθειαν Θράκ. (Μάδυτ.) Πελοπν. (Λακων.) κ. ἄ. Συνών. ἀληθινεύω. 2) Κατὰ γ' πρόσ., εἶναι ἀληθὲς σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. κ. ἄ.): Ἀληθεύει πῶς τὸ εἶπε-τὸ ἔκαμε κττ. σύνηθ. Ἀληθεύει ντὸ λέγουν ἔξω; (αὐτὸ τὸ ὅποιον λέγουν ἔξω;) Κερασ. Ἀληθεύουν ἀτὰ ντὸ λές; (εἶναι ἀληθῆ αὐτὰ τὰ ὅποια λέγεις;) αὐτόθ.

β) Πραγματοποιεῖται, ἐπὶ λόγου, ὀνειροῦ, προφητείας σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν.): Ἀλήθεψε τ' ὄνειρό μου Ἀλήθεψαν τὰ λόγια μου σύνηθ. Ἀλήθεψε ἡ προφητεία Ζάκ. Ντὸ εἶπα ἐλήθεψεν (ὅ,τι εἶπα ἔγινε) Κερασ. || Ἀσμ.

Ἀν ἀληθέψη τ' ὄνειρο καὶ πάρη ἄλλον ἄντρα, ὅλοι νὰ πάν 'ς τὸ γάμο της κ' ἐγὼ 'ς τὰ σάβανά της Ἡπ.

ἀλήθης ἐπίθ. Καλαβρ. (Μπόβ.) Πάτμ. Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. κ. ἄ.) Θηλ. ἀληθέσσα Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. κ. ἄ.) Οὐδ. ἀλήθιν Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλήθεια κατὰ τὸ ἀντίστροφον σχῆμα τῶν παλαιῶν εὐήθεια-εὐήθης, κακοήθεια-κακοήθης κττ.

Ὁ λέγων τὴν ἀλήθειαν ἐνθ' ἄν.: Ἀλήθης ἐξῆβα (ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ὑστέρων τὴν ἀλήθειαν εἰπὼν) Κερασ. Ἀλήθιν ἔτον (ἦτο) αὐτόθ. Συνών. ἀλήθης 2.

